

Gemeentehuis Bloemendaal
T.a.v. Raadsgriffier
Postbus 201
2050 AE OVERVEEN

Kennemerplein 6-8
Postbus 1006
2001 BA Haarlem

Telefoon 023-5150700
www.vrom.nl

Informatieblad 'VROM-Inspectie sluit vier jaar gemeenteonderzoeken af'

Datum
13 december 2007

Kenmerk

Geachte Raadsgriffier,

Graag breng ik het informatieblad 'VROM-Inspectie sluit vier jaar gemeenteonderzoeken af' onder uw aandacht.

De VROM-Inspectie heeft in de periode 2003-2006 alle gemeenten doorgelicht op de uitvoering van de VROM-taken (bouwen en wonen, milieu en ruimtelijke ordening). Dit systeemgerichte onderzoek heeft als doel de verbetering van de uitvoering van de VROM-taken door gemeenten, en daarmee de naleving van de VROM-regelgeving, te bevorderen.

In 2006 is de laatste groep gemeenten onderzocht en zijn door de VROM-Inspectie de verbeteringen bij eerder onderzochte gemeenten gemonitord. In de Landelijke Rapportage VROM-brede gemeenteonderzoeken 2006 (mei 2007) doet de VROM-Inspectie verslag van de resultaten.

Het bijgevoegde informatieblad gaat in op de belangrijkste resultaten:

- Hoe doen de gemeenten het?
- De aandachtspunten: toezicht en handhaving en actualisering van bestemmingsplannen;
- De veranderingen in het interbestuurlijk toezicht van de VROM-Inspectie vanaf 2007.

Wilt u meer weten over de resultaten van het onderzoek, dan verwijst ik u naar onze website www.vrom.nl, waar het rapport te downloaden is (doorlinken via VROM-Inspectie/Publicaties/Gemeenterapporten). Op dezelfde website zijn eveneens de afzonderlijke rapporten te vinden over de gemeenten die door de VROM-Inspectie in de afgelopen jaren zijn onderzocht.

Hoogachtend,
de inspecteur Noord-West,

drs. O.F.J. Welling

VROM-Inspectie sluit vier jaar gemeenteonderzoeken af

De VROM-Inspectie heeft in vier jaar (2003- 2006) alle gemeenten onderzocht op de uitvoering van taken rondom bouwen en wonen, milieu en ruimtelijke ordening. Doel van deze onderzoeken is de uitvoering van deze taken te verbeteren en daarmee de naleving van de VROM-regelgeving. In 2006 is de laatste groep van 107 gemeenten onder de loep genomen. Inmiddels is bij ongeveer 200 gemeenten ook het verbetertraject, dat in verreweg de meeste gevallen volgt op het onderzoek, afgesloten. Bij de overige gemeenten worden de verbetertrajecten uiterlijk begin 2008 afgerond.

Hoe doen de gemeenten het?

Als het gaat om het verlenen van vergunningen en handhaving doet slechts een op de vijf á zes gemeenten het helemaal goed. De gebruiksvergunningverlening, het verlenen van vrijstellingen bij bestemmingsplannen en het toezicht en handhaving op milieugebied zijn voorbeelden van taken waar de uitvoering naar verhouding beter op orde is: een op de drie gemeenten doet het hierbij goed. Toezicht en handhaving op het gebied van bouwen en ruimte laten een minder goed beeld zien. Bij bouwen scoort een op de drie gemeenten onvoldoende of slecht op toezicht en handhaving. Als het gaat om de handhaving van het ruimtelijk beleid doet zelfs een op de twee gemeenten het niet goed of ronduit slecht.

Grottere gemeenten (≥ 50.000 inw.) laten over het algemeen wat betere resultaten zien dan kleine gemeenten (< 20.000 inw.).

In 2005 bleek dat er ten opzichte van de jaren 2003 en 2004 minder achterblijvende gemeenten waren, maar dat de groep gemeenten die aan alle criteria voldoet (kopgroep) nauwelijks toenam. In 2006 blijkt deze kopgroep toch iets te groeien. Maar de (te) omvangrijke achterhoede neemt niet verder af. De enige uitzondering hierop vormt de handhaving op het gebied van milieu: daar is de achterhoede in de afgelopen jaren wel significant kleiner geworden.

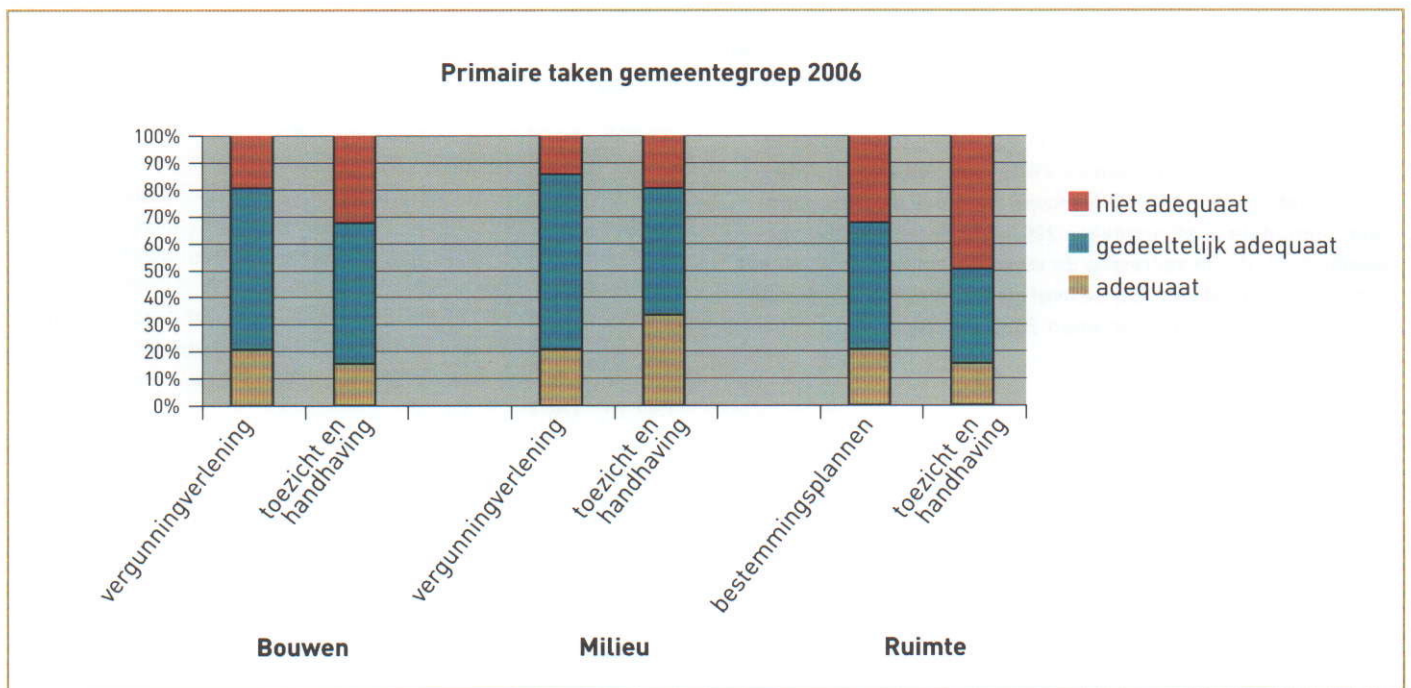
De tabel Resultaten uitvoering (wettelijke) taken 2003-2006 geeft een overzicht van de belangrijkste kwantitatieve resultaten.

Waarom gemeenteonderzoeken?

Veel VROM-taken waarover op rijksniveau doelen zijn vastgelegd, worden door lokale overheden uitgevoerd. Voor het behalen van deze doelen zijn de bewindspersonen van VROM dus afhankelijk van hoe gemeenten of provincies presteren bij de uitvoering en handhaving van beleid. In dit verband vinden de VROM-brede gemeenteonderzoeken plaats. De onderzoeken maken deel uit van het toezicht dat de VROM-Inspectie uitoefent op de lagere overheden en dragen bij aan een goede uitvoering van (nieuwe) wet- en regelgeving. Met deze gemeenteonderzoeken kunnen de bewindspersonen van VROM:

- zicht krijgen op de realisatie van beleidsdoelen en zondig ingrijpen;
- verantwoording afleggen aan de Tweede Kamer en de EU;
- inzicht krijgen in de effecten van het beleid en zondig het beleid bijstellen;
- een goede taakuitvoering door de lokale overheden bevorderen;
- patstellingen, belangenverstrengeling en conflicten voorkomen.

De gemeenteonderzoeken worden niet alleen gebruikt door de VROM-Inspectie. Binnen de gemeente kunnen ook de gemeenteraden het onderzoeken gebruiken bij hun toezicht op de uitvoering van taken. Ook vormen de rapporten een belangrijke informatiebron over het reilen en zeilen in gemeenten voor de Commissarissen van de Koningin. Ook andere inspectiediensten, commissies of onderzoeksraden maken met enige regelmaat gebruik van de rapporten van de VROM-Inspectie. Zo maakte de Onderzoeksraad voor Veiligheid in 2006 bij het onderzoek naar de Schiphol-brand gebruik van gemeenterapporten.

Toezicht en handhaving

Uit de onderzoeken blijkt dat gemeenten vergunningverlening en vrijstellingen meer prioriteit geven dan handhaving. Bij gemeenten ligt de prioriteit naar de burgers en het bedrijfsleven ook bij de eerste twee taken. Bovendien gelden bij die taken vaak vaste termijnen die in acht genomen moeten worden. Gemeenten hebben het overigens niet makkelijk met die taken. Beleid en regelgeving in het VROM-domein zijn dynamisch en complex. Dat vraagt van gemeenten een hoeveelheid deskundigheid die lang niet altijd beschikbaar is. Schaalvergroting door (gemeentelijke) samenwerking in regionaal verband is een oplossing. Op milieugebied blijkt dit goed te werken.

De handhaving van de VROM-wet- en -regelgeving is een terrein waar gemeenten duidelijk minder 'van uit zichzelf' verantwoordelijkheid nemen. Goed toezicht houden en zondig ingrijpen zijn echter onmisbaar voor een goede naleving van de VROM-wet- en -regelgeving. Als gemeenten geen duidelijke grens trekken om de kwaliteit van de leefomgeving (veilig, gezond, duurzaam) te bewaken dan is het einde zoek.

Actualiseren van bestemmingsplannen

De uitvoering van gemeentelijke taken op het gebied van ruimtelijke ordening blijft achter bij de andere VROM-domeinen. Bestemmingsplannen zijn cruciaal in de regelgeving rondom de ruimtelijke ordening. Naast lokaal beleid wordt ook nationaal en provinciaal beleid verankerd in bestemmingsplannen. Maar om dat te kunnen doen moeten deze bestemmingsplannen wel up to date zijn. Bovendien vormen actuele bestemmingsplannen de basis voor effectieve handhaving; iets waar lokale bestuurders verantwoordelijk voor zijn. De VROM-Inspectie signaleert dat bij individuele overtredingen het hemd nader is dan de rok. Ofwel: lokale belangen wegen nogal eens zwaarder dan nationale belangen.

De VROM-Inspectie heeft de afgelopen jaren sterk ingezet op het actueel krijgen van bestemmingsplannen. Gemeenten hebben al veel bereikt en in gang gezet, maar de praktijk blijkt weerbarstig. Een op de drie gemeenten scoort onvoldoende op dit punt en heeft nog steeds geen verzameling actuele bestemmingsplannen.

De verbetertrajecten

Medio 2007 heeft de VROM-Inspectie het toezichttraject bij circa 200 gemeenten afgerond. De gemeenten die in 2003 en 2004 zijn onderzocht, hebben eind 2006 de verbeterpunten voor ongeveer vijftig procent geheel, en voor nog eens twintig tot dertig procent gedeeltelijk uitgevoerd. De verbeterpunten in de uitvoering worden door de gemeenten over het algemeen goed opgepakt. Verbeterpunten voor de handhaving blijken iets minder goed te worden opgepakt. Halverwege 2008 verwacht de VROM-Inspectie de nacontrole bij alle gemeenten te hebben afgesloten.

Gemeenten die tachtig tot negentig procent van hun verbeterpunten hebben doorgevoerd, hebben een forse vooruitgang geboekt. Maar in veel gevallen blijven ook daarna vervolgstappen nodig, zoals de verdere implementatie van doorgevoerde verbeteringen. Natuurlijk zijn ook andere factoren van invloed op het prestatieniveau van een gemeente, zoals bijvoorbeeld bezuinigingen, reorganisaties en personeelswisselingen.

Gemeenteonderzoek = doorlichting en verbetertraject

Bij een gemeenteonderzoek kijkt de VROM-Inspectie hoe VROM-taken structureel worden uitgevoerd en hoe deze zijn verankerd in beleid, begroting en organisatie. Het onderzoek kent twee fasen: het eigenlijke gemeenteonderzoek (de doorlichting of nulmeting) en een nacontrole ter afsluiting van het verbetertraject. Deze nacontrole vindt ongeveer een jaar na vaststelling van het door de gemeente zelf opgestelde verbeterplan plaats. Hierbij kijkt de VROM-Inspectie hoe de voortgang is met de uitvoering van het verbeterplan. Is er voldoende voortgang en is er voldoende borging van de verdere uitvoering dan sluit de VROM-Inspectie het onderzoekstraject met de gemeente af.

Interbestuurlijk toezicht vanaf 2007

De VROM-Inspectie gaat het interbestuurlijk toezicht op de gemeenten de komende jaren anders invullen. Daarmee sluit zij aan bij de visie van de regering op het toezicht. Verminderen van toezichtlast door selectiever en effectiever op te treden vormen het uitgangspunt.

Vanaf 2007 voert de VROM-Inspectie geen landelijk programma gemeenteonderzoeken meer uit waarbij naar alle VROM-taken wordt gekeken. Alleen structureel zwakke gemeenten zullen soms nog over de volle breedte van het VROM-taakveld worden doorgelicht. In plaats daarvan komen er gerichte onderzoeken naar specifieke thema's. De focus komt te liggen op de echte knelpunten en risico's. Door daarbij de aandacht meer te richten op andere partijen in de ketens dan gemeenten wordt de effectiviteit van het toezicht vergroot en de toezichtlast voor gemeenten verkleind. Ook richt de VROM-Inspectie zich meer op het bevorderen van een goede uitvoering en minder op het beoordelen van die uitvoering. Waar mogelijk gaat de VROM-Inspectie samenwerken met andere inspectiediensten.

Voor meer informatie over dit onderzoek kunt u contact opnemen met:

VROM-Inspectie Regio Noord-West
Afdeling Overheden
T.a.v. Eef van Leeuwen
Postbus 1006
2110 BD Haarlem

Het volledige rapport van de jaarrapportage kunt u vinden op www.vrom.nl/inspectie

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.
Nederland is klein. Denk groot.

Tabel: Resultaten uitvoering (wettelijke) taken 2003-2006

VI Jaarrapportage 2006 (%)

Onderdeel	voldoende				deels voldoende				onvoldoende				
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2004	2005	2006
Uitvoering bouwen										3-punts	4-punts		
verlenen bouwvergunning (87)	15	12	16	21	69	69	75	60	16	19	24	9	19
verlenen sloopvergunning (85)	16	18	27	21	56	55	49	45	28	27	30	24	34
verlenen gebruiksvergunning (85)	18	30	36	28	54	56	51	51	28	14	31	13	21
Uitvoering milieu													
verlenen milieuvergunning (87)	19	20	16	22	52	60	69	63	29	20	35	15	15
meldingen (art 8.19/8.40) (35/42)	39	32	55/42	49/55	51	58	35/47	42/36	10	10	31	10/12	9/9
bouwstoffenbesluit (59)	15	24	25	32	40	43	30	32	45	33	48	45	36
Externe veiligheid (43)	32	42	43	51	54	52	42	42	14	6	26	15	7
besluit luchtkwaliteit (34)			68	76			11	12				20	12
klachtenbehandeling (29)	30	62	57	55	55	33	33	38	15	5	16	10	7
Uitvoering ruimte													
bestemmingsplannen (82)	12	10	11	21	51	56	55	48	37	34	40	34	31
vrijstellingen (55)	17	23	44	36	74	68	52	49	9	9	16	4	15
aanlegvergunningen (14)	31	47	80	57	50	39	13	29	19	14	15	7	14
Toezicht en handhaving													
Bouwen (78)	7	9	11	14	56	56	70	47	37	35	52	19	39
milieu (75)	14	23	18	32	44	59	56	51	42	18	40	25	18
ruimte (80)	3	7	16	15	57	63	44	36	40	30	55	40	49

[xx] = aantal malen dat item is onderzocht (n max 2006 = 107)